

Başvuru Tarihi: 26.11.2018 / Kabul Tarihi: 14.01.2019 / Özgün Makale

KLASİK GİTAR REPERTUVARINDA 12 TON TEKNİĞİNİN İLK ÖRNEKLERİ VE TON SIRALARININ UYGULANIŞI

Erkan Mehmet Karagülle*

ÖZ

Schoenberg'in 12 ton tekniğini kullandığı ilk eserinin yayımlanmasından sonra Anton Webern, Theodore Norman, Richard Rodney Bennett, Frank Martin, Reginald Smith Brindle, Pierre Boulez, Ernst Krenek, Milton Babbitt gibi bestecilerin bu yeni besteleme tekniğini klasik gitar repertuarına taşıdığı görülmektedir.

Bu makalede, 12 ton tekniği ile bestelenen ilk klasik gitar eserleri araştırılmıştır. Anton Webern, Theodore Norman, Richard Rodney Bennett ve Frank Martin tarafından bu teknik ile bestelenmiş eserlerin ton sıraları ve bu ton sıralarının eserlerde nasıl uygulandığı incelenmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda ilk olarak yayımlanan 12 ton tekniği ile bestelenmiş klasik gitar eseri hakkında bazı bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Klasik Gitar, 12 Ton Tekniği, Ton Sırası, Arnold Schoenberg, Theodore Norman

EARLY PIECES COMPOSED WITH 12 TONE TECHNIQUE ON CLASSICAL GUITAR REPERTOIRE AND APPLICATION OF TONE ROWS

ABSTRACT

After publication the first piece composed with 12 tone technique by Schoenberg, it can be seen that composers such as Anton Webern, Theodore Norman, Richard Rodney Bennett, Frank Martin, Reginald Smith Brindle, Pierre Boulez, Ernst Krenek and Milton Babbitt carried this new composition technique to the classical guitar repertoire.

In this article, early guitar pieces composed with 12 tone technique has been researched. Tone rows and how these ton rows were applied to pieces composed by Anton Webern, Theodore Norman, Richard Rodney Bennet and Frank Martin has been examined. Also some findings have been reached about the first published classical guitar piece composed with 12 tone technique.

Keywords: Classical Guitar, 12 Tone Technique, Ton Row, Arnold Schoenberg, Theodore Norman

* Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Gitar Bölümü
e-posta: erkan.karagulle@gmail.com

1. GİRİŞ

Dünya tarihinde, değişimin ve gelişimin, ortak bazı özelliklere sahip kişiler tarafından yapıldığı, sınırları kabul etmeyip zorlayan, yeni fikirler ortaya koyabilen, deneyen, geliştiren karakterlerin, bilimde ve sanatta kendi alanlarının öncüleri oldukları görülmektedir. Bilimde olduğu gibi sanatta da var olana, geleneğe karşı çıkan yenilikçi hareketler sanat akımlarını oluşturmuş, sanatçılar tepkilerini yeni tekniklerle ve özgün fikirlerle ifade etmişlerdir. Özellikle resim sanatında beliren yeni fikirlerin benimsenmesi ile Rönesans döneminden itibaren maniyerizm, neo-klasizm, romantizm, empresyonizm, ekspresyonizm, sürrealizm gibi çeşitli sanat akımları oluşmuş ve sanata yeni boyutlar kazandırılmıştır. Sanatsal arayışlardan Empresyonizm, Ekspresyonizm, Fovizm, Kübizm, Dadaizm, Sürrealizm gibi akımların parametreleri, doğdukları yıllardan çok öteye gitmediyse de sonra gelen akımları etkilemiştir (Süzen, 2018, s. 20).

Müzik tarihinde de aynı şekilde, yeni fikirleri ortaya atan besteciler çeşitli akımların çıkış noktası olmuşlardır. 17. yüzyıla kadar var olan modal yapı yerini tonaliteye bırakmış, 20. yüzyılda ise bu tonal yapı yani belirli bir eksen etrafında örgütlenmiş sesler ile eseri bu eksene götüren alışılmış akor fonksiyonları terk edilmeye başlanmıştır. Tonal yapının yıkılma çabalarıyla birlikte Arnold Schoenberg *“yalnızca birbirleriyle ilişkili on iki notayla kompozisyon”* (Webern, 1998, s. 25) adını verdiği kompozisyon yöntemini ortaya koymuş ve müziğe yeni bir boyut kazandırmıştır.

Sanatın her dalında tanık olduğumuz bu değişim, klasik gitar müziğine de yön vermiş, Rönesans döneminden itibaren gitar benzeri çalgılar için yazılmış eserlerden başlayarak, günümüze kadar bu akımların ve gelişmelerin etkisiyle eserler yazılmıştır. 20. yüzyıl öncesi, daha çok gitarist-besteciler tarafından, 20. yüzyıldan itibaren ise gitarist olmayan besteciler tarafından da klasik gitar için eser yazılmaya başlandığını görebiliriz. Bu eserlerin daha çok tonal anlayış ile yazıldığını, fakat Arnold Schoenberg'in ortaya koyduğu 12 ton tekniğinden sonra bazı klasik gitar eserlerinin bu teknikle bestelendiği görülmektedir.

20. yüzyılda repertuvara kazandırılan eserler, dünyada ve ülkemizde de klasik gitar eğitiminin bir parçası olmuştur. Öğrencilerin eserlere, döneminin müzikal anlayışıyla yaklaşmalarının gereği ışığında, 12 ton tekniği ile yazılmış eserlere de bu bilinçle yaklaşarak analiz etmelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırmada, 12 ton tekniği ile yazılmış ilk klasik gitar eserlerini ve bu eserlerde 12 ton tekniğinin nasıl uygulandığını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

2. 12 TON TEKNİĞİ

On iki tonla beste yapma prosedürü, birkaç yıl post-romantik türde eser besteledikten sonra Arnold Schoenberg tarafından geliştirilen, yirminci yüzyılın belki de en devrimci tekniğidir. Schoenberg fikirlerini gerçek bir kompozisyon metoduna dönüştürmeden önce, melodik öğelerden, majör ve minör armonik aralıklardan, aynı diatonik dizi içinde tanımlanabilecek ardışık üç notayı ardışık kullanmaktan kaçınarak kendi eserlerinde uyguluyordu (Kostka, Payne, 1995, s.509).

1923 yılında Schoenberg tarafından ortaya atılan bu teknikte, besteci kromatik dizideki 12 sesi istediği gibi sıralayarak bir dizi elde eder. Eser bu dizi üzerine kurulur. Ancak dizinin yatay ve dikey ters çevrimlerinden yararlanılabilir. Ana kurama göre seslerden hiçbirisi diğer on bir ses duyulmadan tekrar edilemez. Webern'in dediği gibi: "Bunun dışında şimdiye dek olduğu gibi bestelenir" (Cangal, 2002, s. 307). Dizide tonal ya da modal müzikte olduğu gibi çekim gücü olan nota yoktur. On iki ton dizisiyle ilgili belli başlı kurallar şu şekilde özetlenebilir:

- Eser içinde her ses, düzenlenen dizideki sıraya uygun olarak kullanılır. Seslerin eşitliği ilkesine dayanan bu düzende hiçbir ses dizideki sırasını bozamaz ve sırası gelmeden tekrar edilemez.
- Dizi bir oktav içinde kalmak zorunda değildir. Örneğin "Do-Do diyez" gidişinde "Do diyez" sesi bir veya birkaç oktav üstten gelebilir. Böylece dizinin aynı kalmasına karşın zengin etkiler ve anlatım olanakları kazanılmış olur.
- On iki sestem yapılmış olan ezginin ritimlenmesi ve nüanslanması besteciye kalmıştır. Besteci dilediği ritm ve nüansları kullanabilir.
- Dizi esas durumdan başka, yatay ters çevrilmiş, dikey ters çevrilmiş ve dikey ters çevrilmişinin yatay çevrilmiş durumu olmak üzere dört ayrı şekilde kullanılabilir.
- Diziyi esas oluşturan sesler, peşi sıra veya alt alta (akorlar halinde) geldikleri gibi, bu iki durumda karışık olarak da kullanılabilir.
- Dizi (d) maddesinde belirtilen durumlar içerisinde 12 yarım sesin herhangi birine transpoze edilebilir. Böylece $4 \times 12 = 48$ dizi olanağı elde edilmiş olur (Cangal, 2002, s.307).

Mimaroğlu (2017) 12 ton tekniği ile ilgili verilen bu kurallardan (d) maddesini aşağıdaki gibi açıklamaktadır:

Besteci on iki notalık diziyi geriden tekrarlayabilir, her bir notanın öbürüyle olan aralığını ters çevirerek yeni bir dizi kurabilir; bu diziyi de sondan başlayarak bir kere daha dizebilir.

Böylece her bir dizinin dört ayrı görünüşü olduğu anlaşılmaktadır: 1) Ana dizi. 2) Ana dizinin sondan başa dizilmiş durumu. 3) Ana dizinin çevrilmiş durumu. 4) çevrilmiş dizinin sondan başa dizilmiş durumu (Mimaroğlu, 2017, s.154).

Baran (1997) ise aynı maddeyi şu şekilde açıklamaktadır:

Özgün dizi, sondan başa okunabilir veya aralıkları çevrilebilir. Bununla birlikte, sondan başa okunmuş olan dizinin aralıklarını da çevirme olanağı bulunmaktadır. Böylelikle bir dizinin dört türevi ile karşılaşmaktayız “İlk seriye, Original ‘O’ denir. Original seriyi, sondan başa okursak Retrograde ‘R’ dizisini elde ederiz. Yukarı doğru olan aralıkları, aşağı doğru çevirirsek, Inversion ‘I’ dizisini elde ederiz. Sondan başa olan diziyi, çıkıcı olan aralıklarını, inici olarak çevirirsek, Retrograde Inversion ‘RI’ dizisini elde ederiz” (Aktaran: Kalkan, 2006, s.45).

Kromatik dizinin seslerini aşağıdaki gibi istenilen sıralamayla dizerek oluşturulan on iki sesli dizi Original (O) dizi olacaktır.

Original (O):

Nota 1. Original dizi.

Original dizi sondan başa doğru dizilirse Retrograde (R) dizi;

Nota 2. Retrograde dizi.

Original dizide çıkıcı olan aralıkları inici, inici aralıkları çıkıcı yazılırsa Inversion (I) dizi;

Nota 3. Inversion dizi.

Inversion dizi sondan başa doğru dizilirse Retrograde Inversion (RI) dizi elde edilmiş olur.

Nota 4. Retrograde Inversion dizi.

Cangal'ın (2002) (f) maddesinde belirttiği üzere bu diziler kromatik dizideki on iki sesin herhangi birine transpoze edilebilirler, böylece; Original dizinin 12 transpozese, Retrograde dizinin 12 transpozese, Inversion dizinin 12 transpozese ve Retrograde Inversion dizinin 12 transpozese olmak üzere toplam 48 dizi elde edilebilir.

Dizinin tüm varyantlarını gösteren bir grafiğe (12 ton matrisi) sahip olmak 12 ton müziğini bestelerken ve analiz ederken çok değerli bir araçtır (Dallin, 1974, s.194). Dallin'in bahsettiği 12 ton matrisini ana diziye uygulandığında dizinin tüm varyantlarını aşağıdaki gibi elde edilir.

12x12 büyüklüğündeki bir tabloda en üst 12 kutucuğa original dizi, en soldaki 12 kutucuğa da yukarıdan aşağıya doğru Inversion dizi yazıldıktan sonra; original dizideki ardışık her sesin aralığını aynı şekilde yukarıdan aşağıya doğru yazılan Inversion dizinin her basamağına uygulandığında, dizilerin tüm varyantları elde edilir.²

² 12 ton matrisini elde edebilmek için internet ortamında çeşitli programlar mevcuttur. Bkz. <https://www.musictheory.net/calculators/matrix>

	O →						← R					
I	B	E	D#	A	G#	C	C#	F#	F	D	G	A#
↓	F#	B	A#	E	D#	G	G#	C#	C	A	D	F
	G	C	B	F	E	G#	A	D	C#	A#	D#	F#
	C#	F#	F	B	A#	D	D#	G#	G	E	A	C
	D	G	F#	C	B	D#	E	A	G#	F	A#	C#
	A#	D#	D	G#	G	B	C	F	E	C#	F#	A
	A	D	C#	G	F#	A#	B	E	D#	C	F	G#
	E	A	G#	D	C#	F	F#	B	A#	G	C	D#
	F	A#	A	D#	D	F#	G	C	B	G#	C#	E
	G#	C#	C	F#	F	A	A#	D#	D	B	E	G
	D#	G#	G	C#	C	E	F	A#	A	F#	B	D
RI	C	F	E	A#	A	C#	D	G	F#	D#	G#	B
↑												

Tablo1. Ana diziden elde edilen 12 ton matrisi

Elde edilen bu matriste, Original (O), Retrograde (R), Inversion (I) ve Retrograde Inversion (RI) dizilerinin tüm transpoze durumlarını tek bir tablo üzerinde görebilmekteyiz. 12 ton tekniği ile yazılan eserlerin analizinde, eserin melodik ve armonik kurgularının hangi sütun ve sıralar kullanılarak yaratıldığını görmemize yardımcı olacaktır.

3. KLASİK GİTAR REPERTUVARINDA 12 TON TEKNİĞİNİN İLK ÖRNEKLERİ

Schoenberg'in 1923 yılında yayımlanan 12 ton tekniğini kullandığı ilk eseri olan "Op.23 5 piyano parçası"ndan sonra yayımlanan klasik gitar repertuarı incelediğinde, ilk olarak gitarın solo değil eşlik çalgısı olarak Anton Webern'in eserlerinde yer aldığı görülmektedir.

3.1 Anton Webern, “Op.18, No.1” ve “Op.19, No.1”

Anton Webern’in 1925 yılında yayımlanan “Op.18, soprano, Eb klarnet ve gitar için üç lied”’i ve “Op.19, koro, celesta, gitar, keman, klarnet ve bas klarnet için iki lied”’i 12 ton müziğinin klasik gitarın da yer aldığı ilk örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Op. 18, No.1”’in Uday Mehra tarafından yapılan analizinde eserin Webern’in ilk 12 ton müziği çalışmalarından biri olduğu, kullanılan tekniğin sınırlı olduğu, hiçbir inversion ve retrograde dizisi kullanılmadan eser boyunca sadece Original (O) dizinin kullanıldığı belirtilmektedir (Mehra, 2017, s. 3).

Eserde aşağıdaki ton sırası kullanılmıştır.

Nota 5. Webern Op.18 No.1’in ton sırası.

Eser incelendiğinde üç partiye yazılan ilk on iki notanın hiçbirinin tekrarlanmadığı ve ton sırasının üç enstrümana dağıtıldığı görülebilir.

I

Anton Webern, Op.18

Sehr ruhig (♩ = ca 54) rit. - - - tempo 12

Gesang

Schat - zerl klein, muß nit

Es-Klarinette*

Gitarre*

Nota 6. Webern Op.18 No.1 ton sırasının partilere dağılımı.

Op.19, 1 numaralı lied incelendiğinde ise aşağıdaki ton sırası ile karşılaşılır.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Nota 7. Webern Op.19 No.1'in ton sırası

Webern'in oluşturduğu bu ton sırasının eserin ilk cümlesinde enstrümanlara nasıl dağıtıldığı Nota 8'de görülmektedir.

I

Anton Webern, op. 19

Lebhaft, leicht und frei (♩ ca 104) rit. tempo

1 2 3 4

Sopran

Alt

Tenor

Bass

Clarinete
*)

Gitarre
*)

Geige

Klarinette
*)

Bass-
Klarinette
*)

*) *Klingt wie notiert*
*) *Klingt um eine Oktave höher*

Nota 8. Webern Op.19 No.1

Bu iki eser incelendiğinde, ton sırasını oluşturan seslerin oktavlarının da kullanıldığı, seslerin peşi sıra geldiği gibi üst üste dizilerek bir akor oluşturacak şekilde dikey olarak da kullanıldığı görülmektedir.

3.2 Theodore Norman³, “*Two Twelve Tone Pieces for Guitar*”⁴

1912 Kanada doğumlu Theodore Norman 5 yaşında piyano çalışmaya başlamış, 1930’lu yıllarda keman ve kompozisyon eğitimi almıştır. Kompozisyon öğretmeni, Berlin’de Arnold Schoenberg ile yoğun olarak çalışmış, on iki ton tekniğini ilk inceleyen ve Amerika’da yaygınlaşmasını sağlayan besteci Adolph Weiss’dır. Norman daha sonra bestelerinin birçoğunda 12 ton tekniğini kullanmıştır. Yakın ilişki kurduğu Schoenberg’in Kaliforniya’daki oda müziği çalışmalarına düzenli olarak katılmıştır.

1932-1945 yılları arasında Los Angeles Filarmoni Orkestrası’nda birinci keman olarak görev yapmış, 2. Dünya savaşı sonrası kendisini beste yapmaya adanmıştır. 1951 yılında gitara ilgi duymuş ve bu yıllarda gitar edebiyatını incelediğinde, az sayıda transkripsiyon olduğunu ve 20. yüzyıl bestecilerinin klasik gitar için çok az eseri olduğunu görmüş ve eser yazmaya karar vermiştir. Sonunda 200’den fazla solo gitar ve 100’den fazla gitar ikilisi için transkripsiyon yapmıştır.

Solo gitar, oda müziği ve orkestra eserleri olmak üzere 70’ten fazla eser yazan Norman, 1954 yılında klasik gitar için ilk 12 ton müziğini “*Two Twelve Tone Pieces for Guitar*”’ı besteler ve 1955 yılında “*Music Selecta*” tarafından yayımlanır (Gudehus, Erişim: 21.02.2018)⁵.

Klasik gitar için yayımlanan ilk solo 12 ton müziğinden Philip Grauly ve Chelsea Green’in 2004 yılında yayımlanan makalesinde bahsedilmektedir. Grauly ve Green (2004) “*An Annotated List of Guitar Icons Composed After 1945*” başlıklı makalede Theodore Norman’ın 1955 yılında yayımlanan “*Two Twelve Tone Pieces for Guitar*” başlıklı eserinin yayımlanan ilk 12 ton tekniğinin uygulandığı solo klasik gitar eseri olduğu, iki parçanın da iki sayfa uzunluğunda olmasına rağmen gitar tarihinde çok önemli bir yeri olduğu belirtmektedir.

³ Literatürde Theodore Norman hakkında yeteri kadar bilgi bulunmadığından dolayı, kısa biyografisine bu yazıda yer verilmiştir.

⁴ Günümüzde eserin notaları herhangi bir yayınevi tarafından satılmamaktadır. Fakat yapılan araştırma sonucunda Theodore Norman’ın öğrencisi Alan Duff Berman’ın sahibi olduğu “California Guitar Archives” adlı yayınevi tarafından notanın tekrar basılacağı bilgisine ulaşılmıştır (A. D. Berman ile kişisel iletişim, 23 Şubat 2018).

⁵ Bu kısa biyografi, öğrencilerinin yapmış olduğu Theodore Norman adına kurulu internet sitesinden birebir olmayan çeviridir. Bkz. http://parfaitole.com/ted_norman/biography.html

Ayrıca bu eserin yayımlanmasından kısa bir süre sonra Pierre Boulez⁶ ve Ernest Krenek'in⁷ gitar için 12 ton müziği yazdığı belirtilmektedir (Grauly, Green, 2004).

Eserin notaları günümüzde herhangi bir yayınevi tarafından satılmamakta ve serbest dolaşımında da bulunmamaktadır fakat Theodore Norman'ın öğrencileri tarafından yapılmış video kayıtları⁸ internette mevcuttur.

3.3 Frank Martin, “*Quatre Pieces Breves*”

McCabe (2000) eserin gitar için modern besteleme tekniklerinin kullanıldığı ilk eser olması⁹ ve İspanyol romantizminin egemen olduğu bir repertuvarda yeni bir eğilime öncülük etmesi sebebiyle benzersiz olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Torroba, Turina ve Tedesco'nun Andres Segovia'nın performanslarında temel oluşturduğu fakat bu müziklerin daha geleneksel teknikler ile yazıldığını oysa ki Martin'in Schoenberg ve Stravinski gibi yenilikçi teknik ve kavramlar kullandığına dikkat çekmektedir (McCabe, 2000, s.12).

Frank Martin'in eşinin verdiği bilgiye göre, eserin Andres Segovia'ya ithafen yazıldığı ve 1933 yılında notaları kendisine gönderildiği, Andres Segovia'dan herhangi bir geri dönüş alınmadığı, ardından Martin ve Segovia'nın birgün sokakta karşılaştıkları, selamlaştıkları ve Segovia'nın sanki konuşmaktan sakındığı için diğer yöne doğru yürüdüğünü söylemektedir. Bu nedenle Martin Segovia'nın parçayı beğenmediğini ve çalmayacağını düşünmüştür (Aktaran: McCabe, 2000, s. 13) . Bunun üzerine Martin 1933 ve 1934 yıllarında eserin orkestra ve piyano düzenlemelerini yapmıştır. Eserin gitar ile prömiyeri ise 1947 yılında Herman Leeb tarafından Hollanda da, ilk kaydı ise Julian Bream'den önce İsviçre Radyosu için Jose de Azpiazu tarafından yapılmıştır. Universal Edition tarafından 1959¹⁰ yılında ilk basımı gerçekleştirilmiştir (McCabe, 2000,s. 12,13).

Eserin “*Prelude*” bölümü Martin'in 12 ton melodik yapısının erken kullanımını ve 1930'lu yılların başında Martin müziğindeki Schoenberg etkilerini göstermektedir. Aşağıdaki örnek,

⁶ Ernest Krenek, “*Suite for Guitar*” (1957)

⁷ Pierre Boulez, “*Le Marteau sans maître*” (1955)

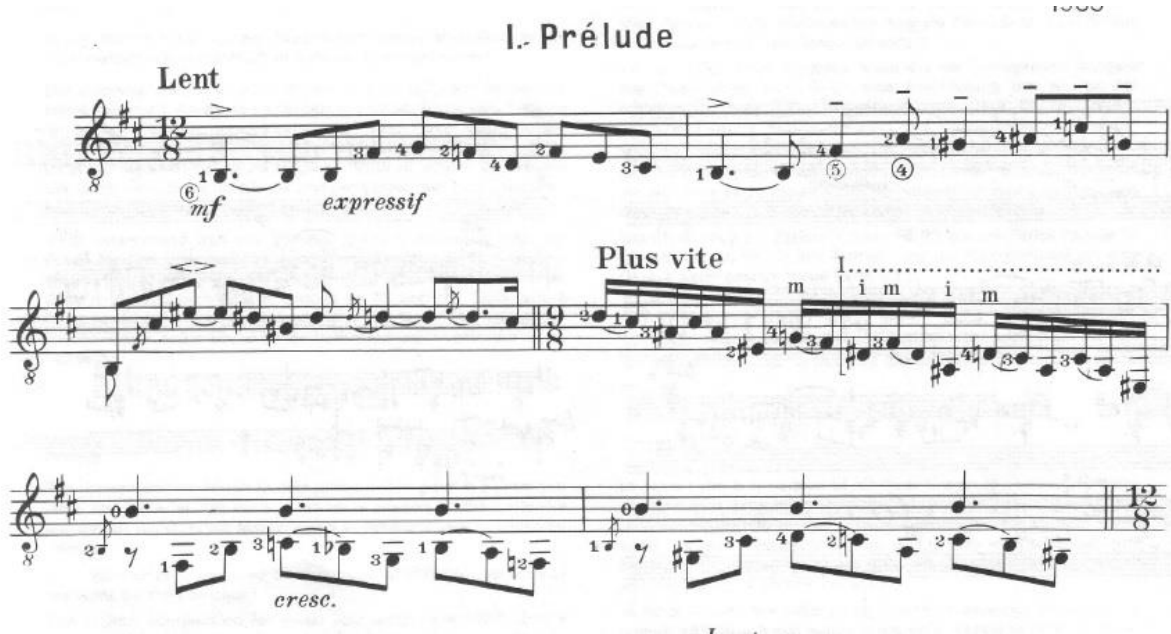
⁸ Öğrencisi Alan Duff Berman'a ait “*Two Twelve Tone Pieces for Guitar*” eserinin icrası <https://www.youtube.com/watch?v=vQ3nIA4GwQg> adresinden izlenebilir.

⁹ Eser 1933 yılında yazılmış fakat ilk basımı Universal Editions tarafından 1959 yılında yapılmıştır. Basımı 26 yıl geciktiği için Theodore Norman'ın 1954 yılında yayımlanan “*Two Twelve Tone Pieces for Guitar*” başlıklı eseri klasik gitar için yayımlanan ilk 12 ton müziği olarak kabul edilmektedir.

¹⁰ Eserin, yazılmasından 26 yıl sonra yayımlanmasına kadar yapılan farklı edisyonlarına dair bilgiyi Brent Poe McCabe'nin “A performer's guide and new critical edition of Frank Martin's "Quatre Pieces Breves"” başlıklı doktora tezinde bulunabilir.

Martin'in 12 ton tekniğinin ilkelerini tonal bir çerçeveye nasıl özgürce adapte ettiğini göstermektedir (McCabe, 2000, s. 24).

I. Prélude

Nota 13. Quatre Pieces Breves

Dördüncü bölüm olan “Gigue” de, 12 ton tekniği üzerine inşa edilmiştir. Tekrar eden “Si” sesi ile başlayan bölümde de diğer notaların tekrar etmeksizin kullanıldığı görülebilir.

IV. Comme une Gigue

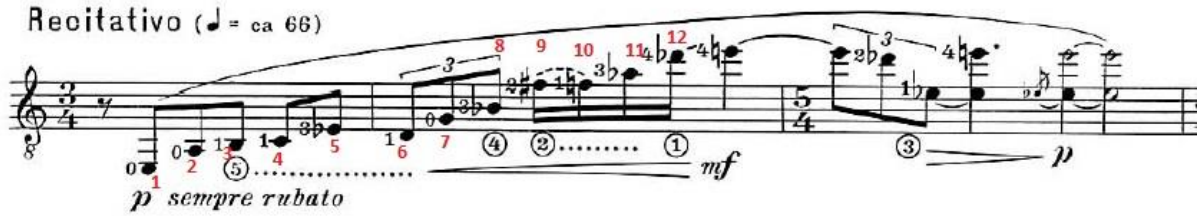

Nota 14. Quatre Pieces Breves, “Gigue”

3.4 Richard Rodney Bennett, “Impromptus”

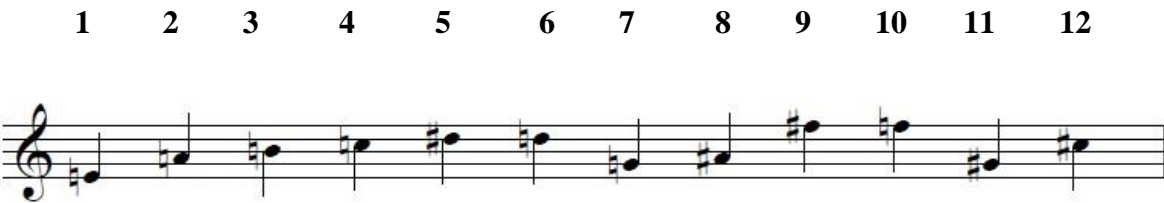
Johnson (2011), Bennett'in 12 ton besteleme tekniğini sağlam bir şekilde kullandığını ve “Impromptus” ile “Gitar Konçerto”'sunun da bu teknikle yazıldığını belirtmektedir.

Beş bölümden oluşan “Impromptus” başlıklı eserin birinci bölümü “Recitativo”’nun ilk cümlesi incelediğinde, tonal bir donanıma sahip olmadığı ve ilk 12 notanın hiçbirinin tekrarlanmadığı görülmektedir.

Nota 9: “Impromptus” birinci bölümün ilk cümlesi.

Eserin ilk cümlesinin aşağıdaki ton sırası ile yazıldığı görülmektedir.

Nota 10. “Impromptus” birinci bölümde kullanılan ton sırası

Bu ton sırası Dallin’in (1974) bahsettiği 12 ton matrisine uygulandığında Original (O) dizinin tüm varyantları aşağıdaki gibi elde edilecektir. tüm varyantları aşağıdaki gibi elde edilecektir.

O → ← R

I ↓ ↑ RI	E	A	B	C	D#	D	G	A#	F#	F	G#	C#
	B	E	F#	G	A#	A	D	F	C#	C	D#	G#
	A	D	E	F	G#	G	C	D#	B	A#	C#	F#
	G#	C#	D#	E	G	F#	B	D	A#	A	C	F
	F	A#	C	C#	E	D#	G#	B	G	F#	A	D
	F#	B	C#	D	F	E	A	C	G#	G	A#	D#
	C#	F#	G#	A	C	B	E	G	D#	D	F	A#
	A#	D#	F	F#	A	G#	C#	E	C	B	D	G
	D	G	A	A#	C#	C	F	G#	E	D#	F#	B
	D#	G#	A#	B	D	C#	F#	A	F	E	G	C
	C	F	G	G#	B	A#	D#	F#	D	C#	E	A
	G	C	D	D#	F#	F	A#	C#	A	G#	B	E

12 ton matrisi ile elde edilen bu 48 diziden koyu olarak belirtilen Retrograde Inversion (RI) dizinin “Recitativo” nun son cümlesinde kullanıldığı Nota 9’da görülmektedir.

Nota 9: “Impromptus” birinci bölümün son cümlesi.

Eserin ikinci ve üçüncü bölümlerinde de Original (O) diziden yararlanılmıştır. Bu diziden türetilen Retrograde, Inversion ve Retrograde Inversion dizilerinin ve bunların transpozelerinin de eserin farklı cümlelerinde yatay ya da dikey olarak kullanıldığı görülmektedir.

II

Agitato (♩ = 72)

mf f

Nota 11. “Impromptus” ikinci bölüm

III

Elegiaco (♩ = 69)

p mf poco rubato molto espr. p

Nota 12 “Impromptus” üçüncü bölüm

4. SONUÇ

Schoenberg'in ortaya koyduğu 12 ton tekniğini, Alban Berg, Anton Webern ve Pierre Boulez gibi bestecilerin de kullanarak geliştirdiği, teorisyenler tarafından bu müziklerin analizleri için yeni analiz yöntemlerinin geliştirildiğini görülmektedir.

İncelenen Anton Webern, Theodore Norman, Richard Rodney Bennett, Frank Martin'e ait eserlerde 12 ton tekniğinin kullandığı, söz konusu eserlerde Original dizinin (O) yanı sıra bu diziden türetilen Retrograde (R), Inversion (I) ve Retrograde Inversion (RI) dizilerinin ve bunların transpozelerinin de eserlerin farklı cümlelerinde yatay ya da dikey olarak kullanıldığı görülmüştür.

Makalede ayrıca, klasik gitar repertuvarında 12 ton tekniğinin ilk olarak kullanıldığı Anton Webern'in "Op.18, No.1" ve "Op.19, No.1" eserlerinde, gitarın, solo değil eşlik çalgısı olarak yer aldığı görülmüştür. Repertuvarda ilk bestelenen solo eserin Frank Martin'e ait "Quatre Pieces Breves", ilk yayımlanan eserin ise Theodore Norman'a ait "Two Twelve Tone Pieces For Guitar" olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Yazar tarafından yapılan araştırmada "Two Twelve Tone Pieces For Guitar" notalarının günümüzde herhangi bir yayınevi tarafından satılmadığı, Theodore Norman'ın öğrencisi Alan Duff Berman ile yapılan görüşmede eserin tekrar "California Guitar Archives" tarafından yayımlanacağı bilgisine ulaşılmıştır. (A. D. Berman ile kişisel iletişim, 23 Şubat 2018).

KAYNAKLAR

Cangal, N. (2002). *Armoni*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Dallin, L. (1974). *Techniques Of Twentieth Century Composition*. Iowa: WM. C. Brown Company Publishers

Grauly, P., Green, C. (2004). *An Annotated List of Guitar Icons Composed After 1945*, erişim tarihi 21.02.2018
<http://losangeleselectric8.com/articles/2012-11-05/annotated-list-guitar-icons-composed-after-1945>

Gudehus, Donald H.. (t.y.) *Theodore Norman Memorial Web Site*. Erişim:21.02.2018:
http://www.parfaitole.com/ted_norman/biography.html

Johnson, Z. (2011). *The Solo Guitar Works Of Sir Richard Rodney Bennett*. Doktora Tezi, The Florida State University College Of Music, Florida.

Kalkan, Ş. (2006). *Dizisel Müziğe Giden Yol*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

Kostka, S, Payne, D., (1995). *Tonal Harmony With An Introduction To Twentieth-Century Music*, New York: Mc Graw-hill, inc.

McCabe. B, (2000). *A Performer's Guide And New Critical Edition Of Frank Martin's "Quatre Pieces Breves"*, The University of Arizona.

Mehra, U. (2017). *An Analysis Of Anton Webern's Drei Lieder, Op. 18*, erişim tarihi: 22.02.2018
<http://66.201.44.162/ojs/index.php/SPJ/article/view/196>

Mimaroglu, İ. (2017). *M¼zik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları A.ř.

S¼zen, H. N., (2018). Modern Sanat Akımlarının G¼ncel Sanatlara Katkıları, *Uluslararası Beřeri Ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2, 20-30

Webern, A. (1998). *Yeni M¼ziđe Doğru*. İstanbul: Pan Yayıncılık